EUROOPA
KOMISJON

Brüssel, 20.5.2020
COM(2020) 515 final

Soovitus:

NÕUKOGU SOOVITUS,

milles käsitletakse Leedu 2020. aasta riiklikku reformikava ja esitatakse nõukogu arvamus Leedu 2020. aasta stabiilsusprogrammi kohta

Soovitus:

NÕUKOGU SOOVITUS,

milles käsitletakse Leedu 2020. aasta riiklikku reformikava ja esitatakse nõukogu arvamus Leedu 2020. aasta stabiilsusprogrammi kohta

EUROOPA LIIDU NÕUKOGU,

võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingut, eriti selle artikli 121 lõiget 2 ja artikli 148 lõiget 4,

võttes arvesse nõukogu 7. juuli 1997. aasta määrust (EÜ) nr 1466/97 eelarveseisundi järelevalve ning majanduspoliitika järelevalve ja kooskõlastamise tõhustamise kohta,[1] eriti selle artikli 5 lõiget 2,

võttes arvesse Euroopa Parlamendi ja nõukogu 16. novembri 2011. aasta määrust (EL) nr 1176/2011 makromajandusliku tasakaalustamatuse ennetamise ja korrigeerimise kohta,[2] eriti selle artikli 6 lõiget 1,

võttes arvesse Euroopa Komisjoni soovitust,

võttes arvesse Euroopa Parlamendi resolutsioone,

võttes arvesse Euroopa Ülemkogu järeldusi,

võttes arvesse tööhõivekomitee arvamust,

võttes arvesse majandus- ja rahanduskomitee arvamust,

võttes arvesse sotsiaalkaitsekomitee arvamust,

võttes arvesse majanduspoliitika komitee arvamust

ning arvestades järgmist:

(1) 17. detsembril 2019 võttis komisjon vastu iga-aastase kestliku majanduskasvu strateegia, mis tähistas majanduspoliitika koordineerimise Euroopa poolaasta (2020) algust. Selles võeti nõuetekohaselt arvesse Euroopa Parlamendi, nõukogu ja komisjoni poolt 17. novembril 2017 välja kuulutatud Euroopa sotsiaalõiguste sammast. 17. detsembril 2019 võttis komisjon määruse (EL) nr 1176/2011 alusel vastu ka häiremehhanismi aruande, milles Leedut ei nimetatud ühe liikmesriigina, kelle olukorda tuleb põhjalikult analüüsida. Samal kuupäeval võttis komisjon vastu ka soovituse euroala majanduspoliitikat käsitleva nõukogu soovituse kohta.

(2) 2020. aasta aruanne Leedu kohta[3] avaldati 26. veebruaril 2020. Selles hinnati Leedu edusamme nõukogu poolt 9. juulil 2019[4] vastu võetud riigipõhiste soovituste täitmisel,

[1] ELT L 209, 2.8.1997, lk 1.
[2] ELT L 306, 23.11.2011, lk 25.
[3] SWD(2020) 514 final.
[4] ELT C 301, 5.9.2019, lk 117.

varasematel aastatel vastu võetud soovituste järelmeetmete võtmisel ja strateegia „Euroopa 2020“ riiklike eesmärkide suunas liikumisel.

(3) 11. märtsil 2020 kuulutas Maailma Terviseorganisatsioon ametlikult COVID-19 puhangu ülemaailmseks pandeemiaks. See on tõsine rahvatervisealane hädaolukord, mis mõjutab kodanikke, ühiskonda ja majandust. See seab riiklikud tervishoiusüsteemid suure surve alla, tekitab häireid üleilmsetes tarneahelates, põhjustab volatiilsust finantsturgudel ja tarbijanõudluse šokke ning mõjutab negatiivselt paljusid sektoreid. See ohustab inimeste töökohti ja sissetulekut ning ettevõtete äritegevust. See on toonud kaasa suure majandussõoki, millel on juba praegu Euroopa Liidus tõsised tagajärjed. Komisjon võttis 13. märtsil 2020 vastu teatise,[5] milles kutsutakse üles reageerima kriisile majanduslikult kooskõlastatult, kaasates kõik osalised nii riiklikul kui ka liidu tasandil.

(4) Mitu liikmesriiki on kuulutanud välja eriolukorra või võtnud erakorralisi meetmeid. Kõik erakorralised meetmed peavad olema rangelt proportsionaalsed, vajalikud, ajaliselt piiratud ning kooskõlas Euroopa ja rahvusvaheliste standarditega. Nende üle peaks olema demokraatlik järelevalve ja sõltumatu kohtulik kontroll.

(5) 20. märtsil 2020 võttis komisjon vastu teatise stabiilsuse ja kasvu pakti üldise vabastusklausli aktiveerimise kohta[6]. Määruse (EÜ) nr 1466/97 artikli 5 lõikes 1, artikli 6 lõikes 3, artikli 9 lõikes 1 ja artikli 10 lõikes 3 ning määruse (EÜ) nr 1467/97 artikli 3 lõikes 5 ja artikli 5 lõikes 2 sätestatud klausel hõlbustab eelarvepoliitika koordineerimist tõsise majandussurutise ajal. Komisjon jagas oma teatises nõukoguga seisukohta, et arvestades COVID-19 puhangust tingitud eeldatavat tõsist majandussurutist, võimaldab praegune olukord klausli aktiveerida. 23. märtsil 2020 nõustusid liikmesriikide rahandusministrid komisjoni hinnanguga. Üldise vabastusklausli aktiveerimine võimaldab ajutiselt kõrvale kalduda keskpika perioodi eelarve-eesmärgi saavutamiseks nõutavast kohandamiskavast, tingimusel et see ei ohusta riigi rahanduse jätkusuutlikkust keskpikas perspektiivis. Lisaks võib nõukogu parandusliku osa puhul teha komisjoni soovituse alusel otsuse võtta vastu muudetud eelarvekurss. Üldine vabastusklausel ei peata stabiilsuse ja kasvu pakti kohaseid menetlusi. See võimaldab liikmesriikidel kalduda kõrvale tavapäraselt kohaldatavatest eelarvenõuetest ning komisjonil ja nõukogul võtta pakti raames vajalikke poliitika koordineerimise meetmeid.

(6) Jätkuvaid meetmeid on vaja pandeemia leviku piiramiseks ja kontrollimiseks, riiklike tervishoiusüsteemide vastupanuvõime tugevdamiseks, sotsiaal-majanduslike tagajärgede leevendamiseks ettevõtetele ja majapidamistele suunatud toetusmeetmete abil ning piisavate tervishoiu- ja ohutustingimuste tagamiseks töökohal, et taastada majandustegevus. Liit peaks täiel määral kasutama tema käsutuses olevaid mitmesuguseid vahendeid, et toetada liikmesriikide jõupingutusi nendes valdkondades. Samal ajal peaksid liikmesriigid ja liit tegema koostööd, et valmistada ette meetmed, mille toel taastada ühiskonna ja majanduse tavapärane toimimine ning kestlik majanduskasv, lõimides neisse muu hulgas ülemineku rohelisele majandusele ja digitehnoloogiale ning tehes kriisist põhjalikud järeldused.

(7) COVID-19 kriis on toonud esile paindlikkuse, mida ühtne turg pakub erakorraliste olukordadega kohanemiseks. Kuid selleks, et tagada kiire ja sujuv liikumine taastumisetappi ning kaupade, teenuste ja töötajate vaba liikumine, tuleb ühtse turu tavapärast toimimist takistavad erakorralised meetmed kaotada, niipea kui need ei ole

[5] COM(2020) 112 final.
[6] COM(2020) 123 final.

enam hädavajalikud. Praegune kriis on näidanud, et tervishoiusektoris on vaja kriisiks valmisoleku kavasid, mis hõlmavad eelkõige täiustatud hankestrateegiaid, mitmekesistatud tarneahelaid ja elutähtsa varustuse strateegilisi varusid. Need on laiemate kriisiks valmisoleku kavade väljatöötamise peamised elemendid.

(8) Liidu seadusandja on juba muutnud asjaomaseid õigusraamistikke,[7] et võimaldada liikmesriikidel mobiliseerida kõik Euroopa struktuuri- ja investeerimisfondide kasutamata vahendid, et nad saaksid leevendada COVID-19 pandeemia erakordset mõju. Need muudatused annavad suurema paindlikkuse ning lihtsustavad ja ühtlustavad menetlusi. Selleks et leevendada survet rahavoogudele, võivad liikmesriigid eelarveaastal 2020–2021 kasutada ka 100 % suurust liidu eelarvest kaasrahastamise määra. Leedut kutsutakse üles neid võimalusi täielikult ära kasutama, et aidata üksikisikuid ja sektoreid, kus probleemid end kõige rohkem tunda annavad.

(9) Pandeemia sotsiaal-majanduslikud tagajärjed on erineva spetsialiseerumise tõttu Leedu sektorite ja piirkondade lõikes tõenäoliselt erinevad. Sellega kaasneb oht, et riigisisesed erinevused Leedus suurenevad. Arvestades ohuga, et liikmesriikidevaheline lähenemisprotsess võib ajutiselt seiskuda, nõuab praegune olukord sihipäraseid poliitikameetmeid.

(10) Leedu esitas 15. mail 2020 oma 2020. aasta riikliku reformikava ja 30. aprillil 2020 oma 2020. aasta stabiilsusprogrammi. Selleks et võtta arvesse kõnealuste dokumentide omavahelisi seoseid, hinnati neid ühel ja samal ajal.

(11) Leedu suhtes kohaldatakse praegu stabiilsuse ja kasvu pakti ennetuslikku osa.

(12) Valitsuse 2020. aasta stabiilsusprogrammi kohaselt nominaalne eelarvepositsioon halveneb: ülejäägist 0,3 % SKPst 2019. aastal puudujääki 11,4 % SKPst 2020. aastal. Prognooside kohaselt väheneb eelarvepuudujääk 2021. aastal 3,9 %le SKPst. Valitsemissektori võla suhe SKPsse peaks pärast suurenemist 36,3 %ni 2019. aastal suurenema 2020. aasta stabiilsusprogrammi kohaselt 2020. aastal veelgi 50,6 %ni. Makromajanduslikke ja eelarveväljavaateid mõjutab COVID-19 pandeemiast tingitud suur ebakindlus.

(13) Reageerides COVID-19 pandeemiale ja osana koordineeritud liidu lähenemisviisist on Leedu võtnud eelarvemeetmeid, et suurendada oma tervishoiusüsteemi suutlikkust, ohjeldada pandeemiat ning anda abi kriisist eriti palju mõjutatud inimestele ja sektoritele. 2020. aasta stabiilsusprogrammi kohaselt oli nende eelarvemeetmete maht 6,8 % SKPst. Meetmed hõlmavad maksude edasilükkamist, lisarahastamist meditsiinitarvete ostmiseks, toetusi töökohtade säilitamiseks ja sotsiaaltoetusi COVID-19 kriisist mõjutatud füüsilisest isikust ettevõtjatele ja töötajatele. Kuna komisjoni analüüs mõne meetme ülesehituse ja rakendamise kohta osutab suhteliselt väikesele võimalikule kasutuselevõtule, eeldas komisjon, et valitsuse meetmete mõju riigi rahandusele on väiksem. Lisaks on Leedu teatanud vabalt valitud meetmetest, millel ei ole küll otsest mõju eelarvele, kuid mis aitavad leevendada kriisi mõju, k.a toetada

[7] Euroopa Parlamendi ja nõukogu 30. märtsi 2020. aasta määrus (EL) 2020/460, millega muudetakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruseid (EL) nr 1301/2013, (EL) nr 1303/2013 ja (EL) nr 508/2014 seoses erimeetmetega investeeringute kaasamiseks liikmesriikide tervishoiusüsteemidesse ja muudesse majandussektoritesse, et reageerida COVID- 19 puhangule (koroonaviirusele reageerimise investeerimisalgatus) (ELT L 99, 31.3.2020, lk 5), ja Euroopa Parlamendi ja nõukogu 23. aprilli 2020. aasta määrus (EL) 2020/558, millega muudetakse määrusi (EL) nr 1301/2013 ja (EL) nr 1303/2013 seoses erimeetmetega erandliku paindlikkuse lubamiseks Euroopa struktuuri- ja investeerimisfondide kasutamisel, et reageerida COVID- 19 puhangule (ELT L 130, 24.4.2020, lk 1).

ettevõtete likviidsust, ja mille mahuks hinnatakse 2020. aasta stabiilsusprogrammi kohaselt 3,8 % SKPst. Need meetmed hõlmavad laenutagatisi (2,9 % SKPst). Üldiselt on Leedu võetud meetmed kooskõlas suunistega, mis on esitatud komisjoni teatises koordineeritud majandusliku reageerimise kohta COVID-19 puhangule. Nende meetmete täielik rakendamine, millele järgneb eelarvepoliitika ümbersuunamine keskpika perioodi usaldusväärse eelarvepositsiooni saavutamisele, kui majandustingimused seda võimaldavad, aitab kaasa riigi rahanduse jätkusuutlikkuse säilitamisele keskpikas perspektiivis.

(14) Kui poliitikat ei muudeta, on Leedu valitsemissektori eelarvepositsioon komisjoni 2020. aasta kevadprognoosi kohaselt 2020. aastal -6,9 % SKPst ja 2021. aastal -2,7 % SKPst. Valitsemissektori võla suhe SKPsse peaks prognooside kohaselt jääma 2020. ja 2021. aastal alla 60 % SKPst.

(15) Kuna Leedu kavatses 2020. aastal ületada eelarvepuudujäägi kontrollväärtust (3 % SKPst), esitas komisjon 20. mail 2020 asutamislepingu artikli 126 lõike 3 kohaselt koostatud aruande. Kokkuvõttes nähtub analüüsist, et aluslepingus ja määruses (EÜ) nr 1467/1997 määratletud puudujäägikriteerium ei ole täidetud.

(16) Komisjoni 2020. aasta kevadprognoosi kohaselt peaks Leedu SKP vähenema 8 %, millele järgneb kiire 7,5 % taastumine 2021. aastal. Selleks et reageerida COVID-19 puhangule ja leevendada selle majanduslikke tagajärgi, esitas Leedu 16. märtsil dokumendi „Majanduse stimuleerimise ja COVID-19 leviku tagajärgede leevendamise kava“. Kava maht on 2,5 miljardit eurot ehk 6,3 % riigi sisemajanduse koguproduktist (SKP), sh kuni 500 miljonit eurot ehk 1,3 % SKPst tervishoiusüsteemi jaoks vajalike vahendite tagamiseks. Lisaks on eraldatud 500 miljonit eurot, et kaitsta töökohti ja sissetulekut. Riigi tagatisfondide mahtu suurendati 500 miljoni euro võrra ning majanduse stimuleerimiseks on ette nähtud täiendavad riigigarantiid kuni 500 miljoni euro ulatuses. Aprillis kiitis Euroopa Komisjon heaks mitu Leedu abikava Leedu majanduse toetamiseks seoses COVID-19 puhanguga. Need kavad on välja töötatud selleks, et aidata ettevõtetel katta koheseid käibekapitalivajadusi ja jätkata oma tegevust pandeemia ajal ja selle järel. Peale selle leevendas Leedu Keskpank kommertspankade kapitalinõudeid, et suurendada laenuandmist reaalmajandusele.

(17) Leedu tervishoiutulemused jäävad jätkuvalt maha teiste liikmesriikide omadest, mis on osaliselt tingitud vähese rahastamise all kannatava tervishoiusüsteemi ebapiisavast tõhususest. Praegune pandeemia on pannud süsteemi täiendava surve alla ja toonud esile täiendavaid struktuurseid probleeme, sealhulgas aeglus teenuste kvaliteedi parandamisel, ebapiisavad investeeringud esmatasandi arstiabisse ning edusammude puudumine haiglavõrgustiku kohandamisel, et muuta see tõhusamaks ja vajadustele reageerimisvõimelisemaks. COVID-19 kriis toob esile ka tervishoiualase ebavõrdsuse, mis on seotud tööjõupuudusega ning teenuste ja vajaduste geograafilise mittevastavusega. Leedu peab mobiliseerima vahendid, mida on vaja praeguse kriisi lahendamiseks ja oma tervishoiusüsteemi vastupanuvõime parandamiseks tulevikus. Kuigi viivitamatud meetmed keskenduvad suutlikkuse suurendamisele tervishoiutöötajate, kriitilise tähtsusega meditsiinitarvete ja -seadmete tähenduses, et päästa pandeemia ajal elusid, tuleks suurendada pikemaajalisi investeeringuid, et parandada tervishoiusüsteemi vastupanuvõimet, nii et see suudaks tegevust jätkata, taastada oma optimaalse toimivuse ja valmistuda uuteks šokkideks. Selleks on vaja eraldada piisavalt vahendeid, et parandada tervishoiusüsteemi kättesaadavust, tõhusust ja kvaliteeti, et see suudaks paremini toime tulla sagenevate krooniliste haiguste, elanikkonna vananemise ja püsiva tervishoiualase ebavõrdsusega. Keskne roll selles on esmatasandi arstiabil ja e-tervise arendamisel. Leedu peaks samuti tagama, et ei

õõnestataks tervishoiuteenuste hiljutist taskukohasemaks muutumist. Lisaks on tulevase vastupanuvõime jaoks vaja ka seda, et süsteem suudaks paremini vähendada ebatervislikke eluviise (üks muudest olulistest teguritest, mis põhjustavad Leedus halbu tervisenäitajaid), ning suuremaid jõupingutusi, et valmistada pikaajalise hoolduse sektor ette toimetulekuks vananeva elanikkonnaga.

(18) Enne COVID-19 pandeemiat oli tööturul osalemise määr kõrge ja töötuse määr madal, kuid see kriis on tekitanud uusi probleeme. Liidu rahastamise abil on Leedu rakendanud lühendatud tööaja kava, et leevendada pandeemia mõju tööhõivele, ning võtnud mitmeid muid meetmeid, et leevendada negatiivset mõju ettevõtetele ja füüsilisest isikust ettevõtjatele. Enne kriisi vähenes aktiivse tööturupoliitika meetmete ulatus ja täiskasvanuhariduses osalemine püsis madalana. Selleks et aidata töötutel võimalikult kiiresti tööturule naasta, on siiski vaja laiendada aktiivse tööturupoliitika meetmeid ja muid tööjõu ümberõppe ja oskuste täiendamise meetmeid. Oluline on suurendada sotsiaalpartnerite suutlikkust, et tagada nende sisuline ja õigeaegne kaasamine väljumis- ja taastumisprotsessi kavandamisse.

(19) Ehkki enne kriisi astuti samme vaesuse ja sotsiaalse tõrjutuse ohu vähendamiseks, näiteks suurendades üldisi lastetoetusi ja pensione, on vaesus ja sissetulekute ebavõrdsus endiselt ühed suurimad ELis. Leedu avaliku sektori kulutused sotsiaalkaitsele on suhteliselt madalad ja sotsiaalsiirete mõju vaesuse vähendamisele väike ning sotsiaalvaldkonna tulemustabelis hinnatakse seda kriitiliseks. Maksu- ja toetussüsteemi vähene progressiivsus ja ümberjaotamissuutlikkus piiravad riigi võimet rahastada avalikke hüvesid ja teenuseid ning vähendada vaesust ja sissetulekute ebavõrdsust. COVID-19 pandeemia negatiivne mõju tööhõivele ja kodumajapidamiste sissetulekutele muudab need probleemid tõenäoliselt veel tõsisemaks. Selleks et pandeemiast enim mõjutatud isikute olukord ei halveneks, võib olla vaja võtta ajutisi meetmeid, näiteks vaadata läbi toetuskõlblikkuse eeskirjad ning teatavate hüvitiste suurus ja kestus. Sotsiaalset turvavõrku tuleks laiendada, et toetada kõiki rühmi, sealhulgas füüsilisest isikust ettevõtjaid, ebatüüpilisi töötajaid ja kõige haavatavamaid inimesi. Peamiste sotsiaalteenuste ja sotsiaalmajutuse pakkumist tuleb lisada, et toetada puudust kannatavaid.

(20) Äärmiselt oluline on olnud likviidsustoetuse andmine ettevõtjatele avaliku sektori laenude ja tagatiste kaudu, keskendudes väikestele ja keskmise suurusega ettevõtjatele (VKEd), kuid vahendajad peavad likviidsustoetuse jaotamist ettevõtetele mõjusalt ja kiiresti rakendama ning laenutingimuste puhul tuleb arvesse võtta kriisiolukorda. Nende meetmete kavandamisel ja rakendamisel tuleb võtta arvesse pangandussektori vastupanuvõimet. VKEde rahavoogusid võib aidata parandada ka maksude ja sotsiaalmaksete tasumise edasilükkamine ning riigiasutuste lepinguliste maksete kiirendamine. Vastloodud idu- ja kasvufirmad võivad vajada eritoetust, näiteks avaliku sektori asutuste omakapitaliosaluste ja riskikapitalifondidele suunatud stiimulite näol suurendada investeeringuid nendesse ettevõtetesse. Tuleks jätkata jõupingutusi, et vähendada tarbetut regulatiivset ja halduskoormust ning pakkuda kodanikele ja ettevõtjatele tõhusaid digitaalseid avalikke teenuseid.

(21) Leedu peaks tagama, et tema meetmed majanduse taastamiseks oleks suunatud tulevikku, ning hõlbustama üleminekut digitehnoloogiale ja keskkonnasäästlikule majandusele. Neis valdkondades on vaja lahendada mitmeid probleeme. Esimeste puhul on digitaaloskused alla ELi keskmise ning VKEd on teatanud märkimisväärsetest raskustest inimeste värbamisel vabadele IKT-töökohtadele. Kuigi kiudoptilise kaabli kasutuselevõtt ületab nii linna- kui ka maapiirkondades ELi

keskmist, on püsivõrgu lairibaühenduse katvus ja selle kasutuselevõtt väga väike ning linnade ja maapiirkondade vahel on endiselt suured erinevused.

(22) Majanduse taastamise toetuseks on oluline kiirendada investeerimisküpsete avaliku sektori investeerimisprojektide elluviimist ja edendada erainvesteeringuid, sealhulgas asjakohaste reformide kaudu. Mis puutub üleminekusse keskkonnasäästlikule majandusele, siis on Leedu kasvuhoonegaaside koguheide jäänud alates 2010. aastast suures osas samaks. Leedu ressursitootlikkus on üks madalamaid ELis, ja materjalide ringkasutus (sekundaarne kasutus) on samuti alla ELi keskmise. Kooskõlas Leedu riikliku energia- ja kliimakavaga aitaks hoonete energiatõhususe parandamine tänu energiatõhususele ja taastuvenergialahendustele, küttesüsteemide ajakohastamisele ja transpordisektori kestlikkuse parandamisele märkimisväärselt kaasa majanduse CO_2-heite vähendamisele. Sihtotstarbelised avaliku ja erasektori investeeringud, mis on suunatud nende probleemide lahendamisele, ning muud investeeringud, millel on märkimisväärne keskkonna- ja tervisemõju, võivad edendada majanduskasvu ja vastupanuvõimet ning aidata tagada jätkusuutlikku taastumist kriisist. Juba kavandatud investeeringud võimaldavad kiiresti kindlaks teha projekte, mida võiks esmajoones rakendada, ja mis võiksid aidata kaasa majanduse taastamisele, näiteks hoonete renoveerimise ja taastuvenergia valdkonnas. Keskpika perioodi taastamismeetmete ettevalmistamisel võib tugineda liikmesriikide riiklikele energia- ja kliimakavadele, ühishuviprojektide loetelule ja taristu arengukavadele. Lisaks on Rail Baltica projekt ja energiaühenduste projektid Leedu peamised investeerimisprioriteedid, mille eesmärk on parandada Leedu energiaalast ohutust ja integreerumist ELi ühtse turuga. Õiglase ülemineku fondi vahendite kavandamine ajavahemikuks 2021–2027 võib aidata Leedul lahendada mõned probleemid, mis on seotud üleminekuga kliimaneutraalsele majandusele, eelkõige riigiaruande D lisaga hõlmatud territooriumidel. See võimaldaks Leedul kõnealuseid vahendeid võimalikult hästi kasutada.

(23) Kuigi praegustes soovitustes keskendutakse pandeemia sotsiaal-majandusliku mõju leevendamisele ja majanduse taastamise hõlbustamisele, hõlmasid nõukogu poolt 9. juulil 2019 vastu võetud 2019. aasta riigipõhised soovitused ka reforme, mis on olulised keskpika perioodi ja pikaajaliste struktuursete probleemide lahendamiseks. Need soovitused on jätkuvalt asjakohased ja nende järgimist jälgitakse järgmise aasta Euroopa poolaasta tsükli jooksul. Sama kehtib ka investeeringutega seotud majanduspoliitikat käsitlevate soovituste kohta. Viimati nimetatud soovitusi tuleks arvesse võtta ühtekuuluvuspoliitika rahastamise strateegilisel kavandamisel pärast 2020. aastat, sealhulgas praeguse kriisiga seotud leevendusmeetmete ja väljumisstrateegiate puhul.

(24) Euroopa poolaasta on liidus majandus- ja tööhõivepoliitika pideva koordineerimise raamistik, mis võib edendada kestlikku majandust. Liikmesriigid on teinud oma 2020. aasta riiklikes reformikavades kokkuvõtte ÜRO kestliku arengu eesmärkide rakendamisel tehtud edusammudest. Tagades allpool esitatud soovituste täieliku rakendamise, aitab Leedu kaasa kestliku arengu eesmärkide saavutamisele ja ühistele jõupingutustele tagada liidus konkurentsivõimeline kestlikkus.

(25) Majandus- ja rahaliidu riikide vaheline tihe koordineerimine on väga oluline, et COVID-19 majanduslikust mõjust kiiresti taastuda. Leedu kui liikmesriik, mille rahaühik on euro – ja võttes arvesse eurorühma poliitilisi suuniseid – peaks tagama, et tema poliitika jääks kooskõlla euroala käsitlevate soovitustega ja oleks kooskõlastatud teiste euroala liikmesriikide poliitikaga.

(26) Komisjon on Euroopa poolaasta (2020) raames Leedu majanduspoliitikat põhjalikult analüüsinud ja avaldanud selle tulemused 2020. aasta riigiaruandes. Ta on hinnanud ka 2020. aasta stabiilsusprogrammi ja 2020. aasta riiklikku reformikava ning varasematel aastatel Leedule esitatud soovituste järelmeetmeid. Arvesse ei ole võetud mitte üksnes nende asjakohasust Leedu eelarve- ja sotsiaalmajanduspoliitika jätkusuutlikkuse seisukohast, vaid ka vastavust liidu õigusnormidele ja suunistele, pidades silmas vajadust anda riigi tulevastesse otsustesse liidu tasandi panus ja tugevdada nii liidu üldist majandusjuhtimist.

(27) Võttes arvesse kõnealust hindamist, on nõukogu 2020. aasta stabiilsusprogrammi läbi vaadanud ja tema arvamus[8] kajastub eelkõige allpool esitatud soovituses 1,

SOOVITAB Leedul võtta 2020. ja 2021. aastal järgmisi meetmeid.

1. Kooskõlas üldise vabastusklausliga võtta kõik vajalikud meetmed, et tulemuslikult reageerida pandeemiale, toetada majandust ja tagada selle taastumine. Kui majandustingimused võimaldavad, viia ellu eelarvepoliitikat, mille eesmärk on saavutada keskpikas perspektiivis usaldusväärne eelarvepositsioon ja tagada võla jätkusuutlikkus, suurendades samal ajal investeeringuid. Tugevdada tervishoiusüsteemi vastupanuvõimet, sealhulgas võttes kasutusele piisavad rahalised vahendid ning tegeledes tervishoiutöötajate ja kriitilise tähtsusega meditsiinitoodete nappusega. Parandada tervishoiuteenuste kättesaadavust ja kvaliteeti.

2. Leevendada kriisi mõju tööhõivele. Suurendada aktiivse tööturupoliitika meetmete rahastamist ja katvust ning edendada oskusi. Tagada sotsiaalse turvavõrgu katvus ja piisavus ning parandada maksu- ja toetussüsteemi tõhusust kaitsel vaesuse eest.

3. Toetada ettevõtete, eelkõige väikeste ja keskmise suurusega ettevõtete ning ekspordisuunitlusega sektorite likviidsust. Kiirendada investeerimisküpsete avaliku sektori investeerimisprojektide elluviimist ja edendada erainvesteeringuid, et toetada majanduse taastumist. Keskendada investeeringud üleminekule rohelisele majandusele ja digitaaltehnoloogiale, eelkõige energia puhtale ja tõhusale tootmisele ja kasutamisele ning säästvale transpordile. Edendada tehnoloogilist innovatsiooni väikestes ja keskmise suurusega ettevõtetes.

Brüssel,

Nõukogu nimel
eesistuja

[8] Vastavalt nõukogu määruse (EÜ) nr 1466/97 artikli 5 lõikele 2.